

Sosialt entreprenørskap i vekst og dets konsekvenser for velferdsstaten

Linh Do

Hanne M. Seljebotn

Martin Sørdal

Christian Vaage

Våren 2018

Innhold

1 INNLEDNING	2
2 BAKGRUNN	2
2.1 Status på feltet sosialt entreprenørskap i dag	3
2.2 Definisjon av sosialt entreprenørskap	6
2.3 Avgrensning og notatets hensikt	8
2.4 Metode og datagrunnlag	8
3 RESULTATER FRA AKTØRENES INNSPILL	10
3.1 Trender i aktørenes svar	10
3.2 Tesene	11
3.2.1 - T1: Det offentlige klarer ikke å dekke alle de sosiale behovene fullt ut.....	11
3.2.2 - T2: Samfunnet er blitt mer idealistisk	13
3.2.3 - T3: Næringslivets holdning til SE har forbedret seg	14
3.3 Forutsetninger for videre vekst	15
3.3.1 Ordsiftet i debattene rundt SE må forbedres	15
3.3.2 Samstyringen mellom stat og næringsliv må styrkes	16
VEDLEGG	18
Intervju med entreprenørskapslinja på HSN (person 1)	19
Intervju med entreprenørskapslinja på HSN (person 2)	20
Intervju med The Factory	21
Intervju med Ferd	22
Intervju med Innovasjon Norge(IN).....	23
Intervju med Matsentralen Rogaland (T. J. Bredenbekk).....	25
Intervju med NORSELAB	26
Intervju med NTNU Accell	28
Intervju med SOCentral	30
Intervju med Tøyen Startup Village.....	31
Intervju med Validé	32

1 Innledning

I dette notatet innleder vi med å se på sosialt entreprenørskaps posisjon i samfunnet i dag, samt forsøke å gi en definisjon av et begrep som ikke er entydig definert i litteraturen. Videre presenterer vi hensikten med notatet, som handler om å vise hvorfor sosialt entreprenørskap stadig vokser i følge de som jobber med feltet, samt våre anmodninger til videre tilrettelegging for denne veksten. Vi bygger videre på tidligere rapporter og ser at sosialt entreprenørskap vokser i Norge, før vi stiller tre teser som svarer på hvorfor sosialt entreprenørskap vokser på grunnlag av fellestrekk i informasjonen de ulike aktørene kom med. Tese 1: "Det offentlige klarer ikke å dekke alle de sosiale behovene fullt ut". Tese 2: "Samfunnet er blitt mer idealistisk". Tese 3: "Næringslivets holdning til sosialt entreprenørskap har forbedret seg". Vår hensikt er ikke å gi et komplett bilde, men snarere å finne noen fellestrekk som går igjen i svarene fra aktører som jobber med feltet. Avslutningsvis hevder vi at tesene sammen peker på to utfordringer som samfunnet står overfor, dersom sosialt entreprenørskap skal fortsette å få vokse fram som et bidrag til velferdsstaten. Videre i notatet vil sosialt entreprenørskap forkortes til SE.

2 Bakgrunn

I historisk perspektiv var det familiene, kirkene og sogn som måtte ta hånd om ulike sosiale utfordringer og det var først i det 18.- og 19. århundre norske myndigheter startet med tiltak mot sosial nød og fattigdom i Norge. Det var også først etter 2. verdenskrig at utviklingen til dagens velferdsstat for alvor startet. En fikk i økende grad offentlige tiltak mot fattigdom og sosial nød, og utviklet en folketrygd, senere NAV, som gjaldt alle i hele Norge.¹ I dag har det offentlige mye av det sosiale ansvaret som for 70, 100 og tilbake til 200 år siden var mer eller mindre overlatt til lokalsamfunnet og hver enkelt familie. Dermed har det historisk sett vært en relativt "dårlig grobunn" for sterk vekst av SE i Norge. I tider uten store nedgangstider, og med en velfungerende velferdsstat har Norge i liten grad vært avhengig av SE for å imøtekomme velferdsbehov. Det offentlige systemet har tatt en stor del av ansvaret for å imøtekomme de sosiale utfordringene, for eksempel gjennom NAV som et offentlig system for arbeidsinkludering, som i andre land blir dekket av private og frivillige aktører. Velferdsstaten har i tillegg vokst på initiativ fra ideelle organisasjoner, for

¹ Christensen, J. og Berg, O.T. *Velferdsstat – Store norske leksikon*. 29.01.2018. URL: <https://snl.no/velferdsstat>. Hentet: 08.04.2018.

eksempel den Norske Kvinners Sanitetsforening som var en forløper for dagens helsestasjon².

2.1 Status på feltet sosialt entreprenørskap i dag

SE som felt er relativt nytt i Norge, og er blant annet inspirert av sør-europeiske og anglo-amerikanske tradisjoner.³ Som fag- og forskningsfelt er SE i Norge relativt i startfasen, men særskilt siden 2008 har det vært økende interesse knyttet til SE⁴. I senere åra har det også kommet frem nye tiltak som for eksempel akseleratorprogram, blant annet i regi av Ferd og SoCentral⁵. Det er også blitt etablert flere senter med SE som et temaområde, et eksempel er SESAM. Flere høyskoler og universitet har i senere år innført SE som eget fag⁶. Dette viser til en økende interesse og etterspørsel innen et relativt nytt felt. Uni Research har gjort en kartlegging der 3-400 aktører regnes som sosiale entreprenører i Norge⁷.

Det er de private aktørene som er mest ansvarlig for veksten og utviklingen av SE i Norge. De siste årene har man oppdaget at det offentlige ikke fullt ut dekker behovene på enkelte sosiale utfordringer innen helse, bærekraft, utenforskap, asylsøkere, eldreomsorg, barn og unge⁸. Det har ført til en økning i private aktører som tilbyr velferdstjenester som løser sosiale utfordringer på nye måter. Pøbelprosjektet og Monster er eksempler på bedrifter som har mål å få unge tilbake på skolebenken eller jobb. Mye av utviklingen av SE i Norge har skjedd nettopp på grunn av støtte fra næringslivet, med både kompetanse, nettverk og finansiell støtte. Næringslivet i dag har hatt en nedgang i sysselsetting siden 2008. Tor Jan Bredenbekk, leder for matsentralen Rogaland, påpeker at andre, som han selv, opplevde å miste jobben på grunn av de finansielle utfordringene i 2008. Deretter skiftet han jobb fra privat til sosialt initiativ i næringslivet.

² Ingstad, Eline S. L. (2009) *Sosialt entreprenørskap – en klargjøring av begrepet*. Dardedze Holography, Latvia

³ Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*. s.78.
URL:<https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 08.04.2018

⁴ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4.
URL:<https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskap-rapport-01-2018.pdf> Hentet: 06.04.2018.

⁵ Linn Meidell Dybdahl, NIFU. *Ser vi en økende interesse for sosialt entreprenørskap i Norge?*. 27.02.2018, URL: <http://fpol.no/ser-vi-en-okende-interesse-for-sosialt-entreprenorskap-i-norge/>. Hentet 08.04.2018.

⁶ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4.
URL:<https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskap-rapport-01-2018.pdf>. Hentet: 06.04.2018.

⁷ Dybdahl, L.. *Ser vi en økende interesse for sosialt entreprenørskap i Norge?*, i Forskningspolitikk. 27.02.2018, URL: <http://fpol.no/ser-vi-en-okende-interesse-for-sosialt-entreprenorskap-i-norge/>. Hentet 08.04.2018.

⁸ Ingstad, Eline S. L. (2009) *Sosialt entreprenørskap – en klargjøring av begrepet*. Dardedze Holography, Latvia

Norges offentlige sektor kjennetegnes ved universelle sosiale ordninger og tjenester, og SE i Norge skjer i samspill med dette⁹. I dagens samfunn ser en at staten ikke har ressurser til å dekke alle sosial behov. Videre har mange europeiske land opplevd økonomiske nedgangstider, og det har ført til en bevissthet om at norsk økonomi ikke nødvendigvis er sikret en like stabil fremtid som vi har sett den seneste tiden. Det er også en gråsone om staten eller den enkelte har ansvaret for de ulike velferdsutfordringene. Med en økende individualistisk tankegang i samfunnet, sammen med velferdsordningene, tenkes det ofte at staten skal dekke sosiale behov. I de siste årene peker det mot en mer idealistisk tankegang i samfunnet, og en økende interesse for SE har vokst fram både på "grasrotnivå" og etterhvert fått mer fokus også blant myndighetene. Det er økende politisk støtte for SE, og det er politisk samstemmighet om at SE vil spille en viktig rolle i videreutvikling av velferdsstaten. Det har i de siste årene blitt iverksatt ulike politiske initiativ for å øke utviklingen og veksten av SE. Dette inkluderer måter å iverksette utvikling av nye virksomheter, og skape mer innovasjon som kan imøtekomme en framtidig omstilling av velferdsstaten. For eksempel har NAV gitt tilskudd til sosiale entreprenører som er rettet mot fattigdom og sosial eksklusjon i Norge, med et budsjett på 16 millioner for 2018¹⁰. Dette er for å stimulere til utvikling i SE i Norge som rettes mot nasjonale velferdsproblem.

I 2015 kom Nordisk ministerråd med rapport som understreker behovet for SE. Rapporten viser til at offentlige myndigheter i Norge i liten grad tilbyr innsatser til stimulering av SE¹¹. Det offentlige har likevel de aller siste årene hatt økende fokus på SE. Det har det blitt utgitt flere rapporter på SE på regjeringen sitt initiativ, eksempelvis "Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge"¹² og "Samarbeid om sosialt entreprenørskap"¹³. Den første rapporten kartlegger karakteristikene og størrelsesorden av det norske feltet innen SE. Den presenterer en spørreundersøkelse gjort på 179 sosiale entreprenører i Norge,

⁹ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskap-rapport-01-2018.pdf>. Hentet: 06.04.2018.

¹⁰ NAV. *Tilskudd til sosiale entreprenører og sosialt entreprenørskap for 2018*. Oppdatert: 21.02.2018, URL: <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom/Tilskudd+til+sosialt+entreprenorskap>. Hentet 08.04.2018

¹¹ Nordisk ministerråd (2015). *Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden*, s.163. Rosendahls-Schultz Grafisk.URL: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:789262/FULLTEXT01.pdf> Hentet 06.04.2018.

¹² Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*.. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 08.04.2018

¹³ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskap-rapport-01-2018.pdf>. Hentet: 06.04.2018.

og viser blant annet til at over halvparten av virksomhetene har oppstått siste ti årene. Det er et ungt organisasjonslandskap som er avhengig av offentlig tilskudd og private investorer. Rapporten trekker fram det bør utvikles en politikk for feltet¹⁴. Den andre rapporten er fra tverrdepartemental arbeidsgruppe og ble publisert i 2018. Den viser til utfordringer aktører møter, hva sosialt entreprenørskap er og hvilke tiltak som finnes i offentlig regi for tilrettelegging av SE. I tillegg anbefaler rapporten hvordan det offentlige kan tilrettelegge for SE. Arbeidsgruppen viser til at aktører som tilrettelegger for SE i Norge i stor grad er enkeltpersoner, virksomheter og investorer, og mener at videreutvikling av innsats på området burde skje i samarbeid mellom disse og offentlig myndigheter.

På oppdrag fra regjeringen har også Høgskolen i Sørøst-Norge(HSN) utarbeidet en rapport sammen med SoCentral og Samfunnsøkonomisk analyse om rammer, insentiver og virkemidler for SE i Norge¹⁵. Rapporten vektlegger SE i norsk offentlig kontekst. Den viser til barrierer og utfordringer for SE, fremlegger ideer og tiltak for hvordan SE kan videreutvikles samt viser til at det mangler bevilgning fra det offentlige virkemiddelapparatet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har laget et hefte for å inspirere til samarbeid mellom sosiale entreprenører og offentlige virksomheter. KS og Ferd SE har også utviklet et arbeidsverktøy som muliggjør mer konkret samarbeid mellom kommuner og sosiale entreprenører¹⁶. Det står også i Forskningsrådets strategidokument om innovasjon i offentlig sektor (2018-2023) at en sikter på å utvikle kunnskapen om SE¹⁷.

Oppsummert har det de siste årene vært en økning i ulike initiativ og tiltak som omfatter SE. I de siste årene er det en rekke nyere rapporter som har blitt gitt ut, noen på regjeringens initiativ, som bidrar eller oppfordrer til mer kvantitativt materiale på feltet. Den lille kvantitative forskningen som er gjort viser til at private aktører er hovedaktør for mesteparten av utviklingen og veksten av

¹⁴ Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 08.04.2018

¹⁵ Kobro, L.U., Rønnes, R., Eggen, F.W. og Skar, C. (2017). *Statlige rammevilkår på ramme alvor. Sosialt entreprenørskap i offentlig kontekst*. Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon, Høgskolen i Sørøst-Norge. Porsgrunn. URL:https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2463099/2017_14_Kobro_Sosialt.pdf?sequence=3&isAllowed=y Hentet 24.03.2018

¹⁶ Kommunal- og moderniseringsdepartementet. *Veier til samarbeid* - regjeringen.no. Oppdatert: 28.02.2017, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veier-til-samarbeid/id2540583/>. Hentet: 23.03.2018

¹⁷ Linn Meidell Dybdahl, NIFU. *Ser vi en økende interesse for sosialt entreprenørskap i Norge?*. 27.02.2018, URL: <http://fpol.no/ser-vi-en-okende-interesse-for-sosialt-entreprenorskapp-i-norge/>. Hentet 08.04.2018.

sosiale entreprenører. En kan se at det offentlige de aller siste årene viser en økt fokus på SE.

2.2 Definisjon av sosialt entreprenørskap

SE er et felt i rask utvikling, noe som fører til at definisjoner og forståelsen av denne type entreprenørskap er svært variert. Ferd Sosiale Entreprenører, videre i oppgaven kalt Ferd SE, viser også til problemstillingen rundt begrepet SE: "Det finnes mange definisjoner på SE, og intense diskusjoner om hvem som skal få kalle seg en sosial entreprenør."¹⁸ Det er derfor nødvendig å se kort på ulike begrepsbruk og definisjoner, i tillegg til å presisere hvilken definisjon som vil bli brukt i dette notatet. Bruker en begrepet ulikt vil det også påvirke svarene i intervjuene, derfor ønsket vi legge inn et intervju spørsmål for å avklare begrepsbruken til intervjuobjektet.

Sosialt entreprenørskap skiller seg fra annen sosial virksomhet ved at en som entreprenør er innovativ og skaper nye løsninger og/eller produkter. For eksempel skriver NAV at SE bidrar med nyskapende løsninger på sosiale problem, at det drives av sosiale resultater og har en bærekraftig og levedyktig forretningsmodell¹⁹.

Ferd SE viser til at sosiale entreprenører befinner seg i et skjæringspunkt mellom offentlig velferd, ideelle organisasjoner og næringslivet. SE har blitt definert som en metode for å skape sosial verdi på nye og bedre måter²⁰, og slik Ferd SE definerer SE handler det om at noen "*bevisst tar tak i et krevende samfunnsproblem og etablerer en ny løsning*"²¹. En kan derfor si at SE i mange tilfeller opererer med en "dobbel bunnlinje" hvor det produseres resultater med både sosial og økonomisk effekt.

I en bredere definisjon av SE er fokuset på "å gi verdi tilbake til samfunnet". Dette kan for eksempel være å skape nye arbeidsplasser, eller å gi midler og støtte til sosiale formål. Flere av intervjuobjektene siktet nettopp til en slik bredere definisjon, der fokuset er at en gründer gir verdi tilbake til samfunnet.

¹⁸ Ferd. *Hva er sosent?*. URL: https://www.ferd.no/sosiale_entreprenorer/hva-er-sosent. Hentet 24.03.2018

¹⁹ NAV. *Tilskudd til sosiale entreprenører og sosialt entreprenørskap for 2018*. Oppdatert: 21.02.2018, URL: <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom/Tilskudd+til+sosialt+entreprenorskap>. Hentet 07.04.2018

²⁰ Nordisk ministerråd (2015). *Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden*, s.36. Rosendahls-Schultz Grafisk. URL: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:789262/FULLTEXT01.pdf> Hentet 23.03.2018.

²¹ Ferd. *Hva er sosent?*. URL: https://www.ferd.no/sosiale_entreprenorer/hva-er-sosent. Hentet 18.02.2018

I en smalere definisjon av SE er fokuset på å gi en sosial verdi til samfunnet noe som strekker seg utenom ren økonomisk profitt. Det som ofte assosieres med SE er at det skiller seg fra vanlig entreprenørskap ved å ha et non-profit utgangspunkt. Universitetet i Oslo, som tilbyr mastergrad i entreprenørskap, sier at det "primære målet med sosialt entreprenørskap er sosial verdiskaping, ikke profittmaksimering... Sosialt entreprenørskap innebærer etablering av en virksomhet hvis hovedmål er å løse et sosialt eller samfunnsmessige problem på en innovativ måte, ved bruk av metoder og verktøy fra forretningsverden"²².

Hvorvidt en definerer SE bredt eller smalt avhenger ofte av hvordan en ser på de sosiale motivene, og hvor mye de i seg selv skal være drivkraften. Den smaleste definisjonen vil da sikte på at motivet skal være utelukkende det sosiale, og dermed drevet av ideelle verdier og non-profit tanken. En mer forretningsbasert bærekraftig modell vil fokusere på å søke profitt med hensikt å kunne oppnå bedre metoder med flere midler tilgjengelig. Det er viktig å presisere at det er mange nyanser mellom de to forholdene, non-profit og økonomisk drivkraft, der en sosial entreprenør kan ha begge perspektiv som motivasjon.

Definisjonen vi vil vektlegge videre er fra rapporten til Nordisk ministerråd²³, der de har gjort en grundig utredning og drøfting som også ligger til grunn for regjeringens framstilling av SE²⁴. Regjeringen sine retningslinjer for SE gir et felles grunnlag for samarbeid mellom sosiale entreprenører og departementene. De fem retningslinjene lyder som følger²⁵;

- *Sosialt formål eller udekket velferdsbehov*
- *Nyskapende løsninger på disse utfordringene*
- *Drives av sosiale resultater, men også av en forretningsmodell som kan gjøre virksomheten levedyktig/bærekraftig*
- *Målgruppeinvolvering*
- *Samarbeid på tvers av fagfelt og virksomhetsmodeller*

²² Universitetet i Oslo. *Hvorfor velge dette programmet? - Sosialt entreprenørskap (1/2 år)*. Oppdatert 29.08.2016 URL: <http://www.uio.no/studier/program/sosent/hvorfor-velge>. Hentet 06.04.2018

²³ Nordisk ministerråd (2015). *Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden*. Rosendahls-Schultz Grafisk. URL: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:789262/FULLTEXT01.pdf> Hentet 06.04.2018.

²⁴ Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 08.04.2018

²⁵ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskapp-01-2018.pdf>. Hentet: 06.04.2018.

De fem retningslinjene heller mot en smalere definisjon av SE, hvor det må imøtekommes flere kriterier enn kun "gi verdi tilbake samfunnet". Videre sier rapporten at "Sosialt entreprenørskap handler kort oppsummert om å utvikle og ta i bruk nyskapende og bærekraftige løsninger på sosiale og samfunnsmessige problemer"²⁶.

2.3 Avgrensning og notatets hensikt

Det oppleves som om aktiviteter som kan kategoriseres som sosialt entreprenørvirksomhet har endret seg over en relativt kort tid. Selv om det finnes enkelte rapporter og studier, spesielt i nyere tid, er SE lite studert i akademisk og politisk sammenheng. Ettersom det finnes lite kvantitativ forskning vil vi avgrense notatet til å handle om hvordan menneskene vi har snakket med opplever endringene feltet gjennomgår. Det er også grunnen til at vi presenterer teser, heller enn proposisjoner. Vi vil også nøye oss med å se på sosialt entreprenørskap og aktiviteten som skjer i Norge, selv om det er mange interessante perspektiver internasjonalt.

Hensikten med dette notatet er å samle erfaringer fra personer som jobber med SE og gi en samlet begrunnelse på hvorfor de selv mener aktivitetsnivået rundt SE har vokst. Dette notatet vil være et tilskudd til tidligere forskning på feltet, og vil gi en ny vinkling på hvilke tanker vi mener er viktige for at SE skal være en viktig del av velferdsstatens utvikling de neste årene.

2.4 Metode og datagrunnlag

Det er som tidligere nevnt de siste årene gjort flere grundige undersøkelser på emnet, som blant annet *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge*²⁷, *Samarbeid om sosialt entreprenørskap*²⁸ og *Statlige rammevilkår på ramme alvor*²⁹. Disse

²⁶ Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*. s.9 URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 22.03.2018

²⁷ Eimhjellen, I. og Loga, J. (2016) *Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge - Regjeringen.no*. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1a1bf44a8f845b894613fc81435e20b/rapport-09-2016.pdf>. Hentet 23.03.2018

²⁸ Departementene, ved Regjeringen (2018). *Samarbeid om sosialt entreprenørskap - Regjeringen.no*. s.4. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/22b7c27ae4c0478e9c643e646612cd14/no/pdf/samarbeid-om-sosialt-entreprenorskapp-rapport-01-2018.pdf>. Hentet: 23.03.2018

²⁹ .Kobro, L.U., Røtnes, R., Eggen, F.W. og Skar, C. (2017). *Statlige rammevilkår på ramme alvor. Sosialt entreprenørskap i offentlig kontekst*. Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon Høgskolen i Sørøst-Norge. Porsgrunn. Hentet 23.03.2018
URL:https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2463099/2017_14_Kobro_Sosialt.pdf?sequence=3&isAllowed=y

rapportene, sammen med andre, har vært viktige og ofte brukt som kildemateriale for notatet.

Ettersom det eksisterer få skriftlige primærkilder som kunne gi tilfredsstillende svar på problemstillingen vår, så vi det gunstig å gjøre egne intervjuer. Vi ønsker å trekke fram fellesnevnerne i svarene til intervjuobjektene, og dersom vi ikke skulle finne fellestrekk kan dette også være med på gi svar. Da kanskje at problemstillingen enten ikke er relevant, eller at den ikke har et entydig svar. Dette kan også vise til metodefeil i formulering av spørsmål eller andre feilkilder. Dersom metoden ikke gir oss noe entydig, men snarere oppleves som et blindspor, kan det fortsatt gi oss en pekepinn på hva ulike innovasjonsmiljøer tenker rundt begrepet SE og aktualiteten det har i dag.

Vi kommer til å bruke enkeltsitater fra dybdeintervjuene for å illustrere meninger og subjektive opplevelser av situasjonen, men som sammen med de andre sitatene vil skape et mer helhetlig bilde. Argumentasjonen i hver av tesene er bygd på alle intervjuene i helhet, selv om kun enkeltsitater er lagt fram i notatet. For fullstendig oversikt over alle intervjuene se vedleggene.

Notatet representerer en kvalitativ studie, der det er benyttet kvalitativ dybdeintervju som metode. Personene som ble intervjuet var fra en variert bakgrunn og representerte næringslivet, coworking space, akademiske institusjoner og sosiale entreprenører. Totalt utgjorde de elleve representanter. Alle aktørene vi har vært i kontakt med har blitt anbefalt på grunn av deres kompetanse på feltet. Hensikten med å ha et diversifisert spekter av intervjuobjekter er at vi ønsker å få fram forskjellige miljøer og aktørers syn på SE. Vi ønsket deretter å samle deres erfaring for å danne en klarere felles forståelse av veksten innen SE.

Aktør	Type	Stedstilhørighet	Antall intervju
Entreprenørskapslinjen på HSN	Utdanningsinstitusjon	Østlandet	2
The Factory	Akselerator / Inkubator	Oslo	1
Ferd Entreprenører	Investor	Oslo	1
Innovasjon Norge	Statlig bedrift	Oslo	1

Matsentralen Rogaland	Privat bedrift	Stavanger	1
Norselab	Akselerator	Oslo	1
NTNU Accel	Co-working space	Trondheim	1
SoCentral	Inkubator	Oslo	1
Tøyen Startup Village	Co-working space	Oslo	1
Validé	Akselerator / Inkubator	Stavanger	1
Totalt			11

3 Resultater fra aktørenes innspill

Vi skal nå se nærmere på resultatene vi fikk fra aktørene vi har intervjuet. Vi ser noen trender i svarene fra aktørene, som leder til tre teser på hvorfor det har vært en vekst i SE. Tese én er at det offentlige ikke klarer å dekke alle de sosiale behovene fullt ut. Tese to er at samfunnet er blitt mer idealistisk. Tese tre er at næringslivets holdning til SE har forbedret seg. Vi vil også se på hvilke utfordringer som fremdeles eksisterer og som hindrer en enda større vekst. I forlengelsen av disse vil vi komme med to utfordringer til veien videre for SE.

3.1 Trender i aktørenes svar

Rapporten "Statlige rammevilkår på ramme alvor" sier at "I og med at det ikke finnes noe kvalifisert register over dette, kan vi ikke hevde dette sikkert, men inntrykket fra en rekke kilder skaper en slik antakelse".³⁰ Aktørene vi har vært i kontakt med kan også bekrefte at det har vært en klar økning i andelen sosiale entreprenører de siste årene, og at det er en blitt større bredde i hva sosiale entreprenører driver med. Innovasjon Norge sier at de ser, uten å kunne kvantifisere det, en markant økning i antall tiltak rettet mot å hjelpe sosiale entreprenører. De viser også til at det er flere miljøer, programmer, konkurranser og tiltak for SE som har stadig flere deltagere. Disse tiltakene ser det tilsynelatende også ut som har vært med på å øke kvaliteten på ideene fra SE, noe som gir grobunn for videre vekst innen dette entreprenørskaps-området.

³⁰Kobro, L.U., Røtnes, R., Eggen, F.W. og Skar, C. (2017). *Statlige rammevilkår på ramme alvor. Sosialt entreprenørskap i offentlig kontekst*. Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon, Høgskolen i Sørøst-Norge. Porsgrunn.
URL:https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2463099/2017_14_Kobro_Sosialt.pdf?sequence=3&isAllowed=y Hentet 8.03.2018

Det nærmeste en kommer tall på veksten innen SE er Ferd som sier de opplever moderat, men en stadig økning i antall henvendelser fra deltagere. De andre aktørene har også lignende opplevelser. Eksempler er at det offentlige omtaler SE i økende positiv grad og lar det få mer omtale (Validé), regjeringen kommer med fler initiativ til å øke SE (Norselab) og at det generelt blir fokusert mer og mer på det i samfunnet (SoCentral).

Alle disse faktorene bekrefter antagelsen om at det er vekst i SE i Norge. Aktørene vi har vært i kontakt med peker også på fellestrekk for hvorfor SE vokser. Videre har vi samlet disse fellestrekene i tre teser som i oppsummerer trendene som går igjen i deres forklaringer.

3.2 Tesene

3.2.1 - T1: Det offentlige klarer ikke å dekke alle de sosiale behovene fullt ut

En utfordring som kommer frem av svarene fra de forskjellige aktørene er at de, oftere nå enn før, opplever at gründere kommer til dem med et ønske om å løse et velferdsbehov som staten ikke dekker på en tilfredsstillende måte eller i det hele tatt. Ifølge Innovasjon Norge er det ofte slik at de gründerne som kommer med en løsning på et velferdsproblem gjerne har opplevd det samme problemet selv, eller de har erfart at familie eller nære venner har problemer velferdsstaten ikke har en fullgod løsning på. Videre påpekte Innovasjon Norge at de gir noe støtte øremerket til SE, men bare om løsningene på initiativet ikke allerede er dekket av det offentlige, frivilligheten eller at det ikke eksisterer et nåværende marked. Som Entreprenørskapslinjen på HSN sier "det offentlige og næringslivet sammen klarer ikke å dekke alle behov uansett", noe som stimulerer til at sosiale entreprenører vokser frem. At staten ikke greier å dekke disse behovene handler også om at det har vært en kraftig økning i forventningene folk har til både kvalitet og kvantitet på sosiale tjenester. Nordisk ministerråd nevner "Imidlertid er de offentlige budsjettene presset. Befolkningene blir mer forskjelligartede og har forskjellige preferanser når det gjelder "det gode liv"³¹. Dermed oppstår det nye behov på områder som tidligere var dekket, men som ikke møter de nye høye forventningene.

³¹ Nordisk ministerråd (2015). *Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden*, s. 34. Rosendahls-Schultz Grafisk. URL: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:789262/FULLTEXT01.pdf> Hentet 09.04.2018.

Norselab sier at "tradisjonelt sett har vi ikke hatt et så stort behov for SE i Norge, da vi har en meget godt utviklet velferdsstat og der f.eks. NAV har tatt hånd om mye". Ferd påpeker at den store tilliten vi i Norge ser til både stat og velferdssystem både vært negativ og positiv. Positiv i den forstand at staten har dekket de største sosiale behovene, men negativ ettersom den ikke har stimulert samfunnet til å bidra og tenke nytt for å skape og opprettholde den velferden vi ønsker. De peker på Italia som et eksempel på et land som ser mer SE hvor tilliten til staten lav. Der er det for eksempel slik at dersom du ønsker å ha eldreomsorg må dette løses ved hjelp av private aktører. Derimot har Norge over en lang tid latt staten dekke mesteparten av behovet for eldreomsorg. Følgene av dette er at i Italia så vil det å drifte et eldre hjem være sosialt entreprenørskap, men i Norge vil sosialt entreprenørskap i større grad være å forbedre enkeltområder innen eldreomsorgen. Dermed ser vi at både Norge og Italia opplever det samme, at SE vokser fram der det ikke eksisterer tilfredsstillende offentlige ordninger som dekker et erfart behov. Forskjellen er hva slags type tiltak som er relevante. Der Italia må dekke det mer generelle behovet, handler det i Norge mer om å dekke et nisjebehov.

Konsekvensene av dette er at flere i samfunnet opplever at staten i større eller mindre grad ikke strekker til. HSN påpeker at nordmenn gradvis ser ut til å innse at samfunnet står i endring, mer enn noen gang, noe som kan bety at velferdsmodellen muligens må omformes. Et eksempel er konsekvensene av eldrebølgen som byr på en problematikk vi ikke har tatt ordentlig inn over oss. Vi lever stadig lengre som betyr at karrieren vår blir lengre, maskinene overtar store mengder av jobbene våre, og alt dette betyr at vi må tenke annerledes. Vi må tenke på de menneskelige verdier og utvikle det maskiner ikke kan, nemlig soft skills.

Når verken stat eller næringsliv klarer å dekke alle behov, vil en av statens viktigste oppgaver være å legge til rette for være at nye initiativ kan vokse fram hos enkeltpersoner som får støtten de trenger til å drive fram nye løsninger på dagens uløste problemer.

Nå skal det likevel sies at det offentlige har spilt og spiller en viktig rolle i sosial velferd. FN sin Human Development Index³² viser at Norge topper de fleste listene med tanke på helse, utdanning og flere andre faktorer. Dette er fordi velferdssystemet i stor grad sørger for at den store massen av menneskene i Norge skal få del i de samme tilbudene. Det blir derfor uheldig å peke på staten

³² United Nations Development Programme (2016) . *Human Development Report 2016*. Communications Development Incorporated, Washington DC USA. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf Hentet 05.04.2018.

som sydebukk og årsaken til at alle problemer ikke blir løst, når det samtidig er en del SE som har vokst fram på grunn av staten.

Likevel påpeker Innovasjon Norge at historisk sett har mange velferdstiltak vokst fram som et resultat av private initiativ, men etterhvert har staten overtatt ansvaret for disse tiltakene. Nordmenn har derfor i en lengre periode, som innbyggere i en velfungerende velferdsstat, ikke opplevd et behov for å finne egne løsninger på sosiale problemer. Dette er ikke lenger tilfellet og stadig flere ser nå at det er flere sosiale behov staten ikke klarer å fylle på en tilfredsstillende måte, noe som igjen har ført til at SE har vokst i både omfang og bredde.

3.2.2 - T2: Samfunnet er blitt mer idealistisk

Det er gjennomgående hos alle aktørene at sosiale entreprenører har en idealistisk tankegang om hvordan velferden skal kunne øke med løsningene de representerer. Tøyen Startup Village sier at mange sosiale entreprenører har et ønske om å starte noe som kan løfte lokalsamfunnet som helhet. Riktignok påpeker NTNU Accel er det som regel idealisme som ligger til grunn for og er motivasjonen også hos de som ikke definerer seg selv som sosiale entreprenører, men at andre entreprenører ikke nødvendigvis har den sosiale påvirkningen som hovedfokuset.

En av hovedgrunnene til hvorfor så mange ønsker å drive med SE er at hovedfokuset deres er å løse samfunnsproblemer snarere enn å skape profitt. Dette er også påpekt ved den første tesen, ettersom aktørene påpeker at private initiativ til stadighet vokser fram hos enkeltpersoner. Det er med andre ord ønsket om idealistiske løsninger som er hovedmotivasjonen til disse gründerne. Innovasjon Norge mener å se at det er flere med en sterkere indre motivasjon enn en ytre motivasjon hos de som jobber med sosial velferd. I følge Validé går Norge i retning av å bli et materialistisk mettett samfunn, noe som gir grobunn for mer idealistiske drømmer og dermed initiativ til idealistiske løsninger på sosiale behov.

Tøyen Startup Village og HSN sier at det er et trekk i samtiden at vi er blitt "varmere og mer samvittighetsfulle", og at det igjen synes i at SE blir mer omtalt og utbredt. Konsekvensene av dette er at det er blitt mer populært å bli gründer for løse problemer enkelte i samfunnet ikke selv kan løse. Det er blitt så populært å tenke på de svakeste og være gründer på deres vegne at Innovasjon Norge sier at det per i dag trolig er inne på topp 3 motivasjoner til å være sosial entreprenør. Uavhengig av disse begrunnelsene er de alle med på å gjøre at SE vokser i Norge.

Samtidig med at aktørene innen feltet mener at samfunnet blir mer samvittighetsfullt påpeker Innovasjon Norge at ordskiftet i debatten om "hvem som har ansvaret for velferdsbehovene" er skarpt og negativt mot privatisering av velferdstiltak. Konsekvensene av dette er at staten blir forstått som den eneste aktøren som skal dekke velferdsbehovene og ikke næringslivet eller private gründere. Uten en aksept for at private gründere kan bidra til å skape morgendagens velferdstilbud vil Norge muligens forbli en stat der borgerne ikke bidrar til å skape løsninger på nye utfordringer. Da vil staten forbli syndebukken som ikke klarer å dekke disse behovene. Vi ser med andre ord at det blir flere og flere enkeltaktører som tar initiativ til å løse velferdsbehov, selv om de gjerne blir kritisert for å tjene penger på andres behov.

Idealisme i seg selv er derimot ikke nok for at SE har vokst slik vi har sett. Aktørene vi har snakket med peker på at gründere har problemer med å gjennomføre ideene sine i kombinasjon med bærekraftige forretningsmodeller. Ofte sitter de med et ideal om hvor bra løsningen deres er på et sosialt problem, men uten en god business modell for å kunne gjennomføre det. NTNU Accell sier at ca. 95% av alle de sosiale entreprenørene ikke har en god nok tanke om forretningsmodell når de begynner prosjektene sine. Det idealistiske fokuset virker også som det kan ta bort fokuset på å finne reelle kunder som kan gjøre prosjektet bærekraftig. De idealistiske sosiale entreprenørene virker dermed ikke til å forstå at de ikke kan forvente at det offentlige støtter løsningen eller at de som får nytte av løsningen muligens ikke har ressurser til å betale for den. Det er vanskelig for sosiale entreprenører å holde fokus på balansen mellom bunnlinje og det ideelle målet, og det vanskelig å finne kundegruppen som skal finansiere den ideelle ideen.

Vi mener likevel å ha sett tendenser på at det norske samfunnet i mye større grad enn tidligere kan beskrives som materialistisk mett. Dette er noe som fører til at stadig flere ikke ønsker å jobbe for å maksimere profitt, men snarere finne løsninger på sosiale problemer som er en av årsakene til at SE har opplevd en sterk vekst.

3.2.3 - T3: Næringslivets holdning til SE har forbedret seg

Ifølge SoCentral har det skjedd en endring innen næringslivssektoren de siste årene. Bedrifter har begynt å hjelpe sosiale entreprenører med forretningsforståelse, nettverk og finansielle midler. Bedriftene har gått fra en tankegang om at de kun bistår sosiale tiltak som en del av deres "samfunnsansvar" til å se at det er reelle verdier som kan skapes. Tidligere kunne de gi pro bono tjenester, støtte noen sosiale formål og SE ble i hovedsak sett på som "veldedighetsprosjekter". I dag ser SoCentral derimot at flere bedrifter er

interessert i partnerskap med sosiale entreprenører. Dette skiftet kommer av at stadig flere bedrifter ser gevinsten de får gjennom et slikt partnerskap. Å samarbeide med sosiale entreprenører kan på lang sikt gi finansiell avkastning, innovasjon av kostnadseffektive tjenester, men også gi en etablert bedrift inngang til områder de selv ikke evner å nå ut til.

Så hvorfor er det blitt slik at næringslivet plutselig ser verdien av dette? En mulighet er som Ferd påpeker at det er mange sosiale entreprenører, som nå er i næringslivet, kom fra det offentlige. Der fikk de erfare problemer som velferdsstaten ikke klarte å løse, som nevnt i tese en. Resultatet er at næringslivet får flere aktører som ser at SE kan være verdiskapende, både sosialt og finansielt. Validé mener videre at næringslivet henter mye inspirasjon fra USA, der det også er vanligere at det private er med og løser velferdsbehovet.

På bakgrunn av tese to, der vi nevner at samfunnet er blitt mer idealistisk, er det grunn til å tro at bedrifter også er preget av denne holdningen. Ferd påpeker at de fleste gründere faktisk starter med en idealistisk tankegang og vil oppnå dobbel bunnlinje. Hensikten med bedriften er ikke lenger bare å fasilitere profitt, men også å skape en endring og forbedring av samfunnet.

En utfordring for næringslivet, og deres stadig mer positive holdning til SE, er at de fleste bedrifter og investorer er avhengig av å kunne vise til noen form for resultater som regel representert ved avkastning. NTNU Accell sier at dette trolig er hovedgrunnen til at næringslivet ikke er en like stor pådriver som det kunne vært. Ferd viser dog til at mange av initiativene de jobber med har krav om å vise til konkrete tall på reelle sosiale endringer snarere enn avkastning som en kompensasjon.

Vi mener altså at vi klart og tydelig kan se at det har skjedd en holdningsendring i næringslivet knyttet til SE. Fra tidligere å se på sosiale tiltak som en form for veldedighet, ser norske bedrifter i dag en potensiell verdi i det å støtte opp om SE, noe som har ført til den veksten vi ser i dag. Dette er både med tanke på penger, merkevarebygging og stolthet innad i bedriften.

3.3 Forutsetninger for videre vekst

3.3.1 Ordskiftet i debattene rundt SE må forbedres

På bakgrunn av tese en og tese to ser vi at det er en utfordring at flere idealistiske privatpersoner ønsker å bidra til å ta ansvaret med å løfte velferdssamfunnet, men at disse initiativene blir negativt omtalt. Et eksempel

som underbygger dette er fra 2016, der det ble bedt om utredning angående utbytte fra offentlig finansierte velferdstjenester³³. Et annet eksempel, fra våren 2018, ble det fremmet forslag om at det skulle forbys å ta ut profitt av barnehager³⁴. Vi ser at de politiske partiene er splittet angående private initiativ innenfor velferdsordninger, helt til om det er ønskelig overhodet³⁵. Når politikere omtaler private initiativ til å dekke velferdsbehov som noe negativt, får ikke SE den anerkjennelsen det fortjener og blir dermed tilsidesatt som en uvesentlig faktor i å dekke velferdsbehovet. Innovasjon Norge peker også på samme problemer, og mener å se at retorikken som brukes i det offentlige ordskiftet bærer preg av å skyve sosiale entreprenører ut av diskusjonen når løsninger med å dekke sosiale behov tas opp.

For at SE skal kunne vokse videre må dette endres. Politikere må derfor begynne å anerkjenne at sosiale entreprenører bidrar til å dekke enkeltmenneskers behov med deres innovative løsninger, og på lang sikt potensielle bedrifter. Ferd påpeker at det offentlige har blitt mer positive til SE, men dette burde politikere uttrykke oftere og i en mer positivt form. Når innovasjon blir ansett som en viktig del av framtidige velferds løsninger, er det viktig at privates initiativ til å dekke disse behovene får positiv medieomtale og anses som gode løsninger. Profitt som følge av sosialt entreprenørskap burde omtales som en mulighet til reinvestering og bærekraftighet, ikke som opportunistisk griskhet. Sosiale entreprenørers tilskudd til eksisterende velferdsordninger må betraktes som en mulighet til at flere menneskers behov kan dekkes, og ikke som en overtagelse av statens sosiale ansvar.

Vi mener derfor at en må slutte å omtale sosiale entreprenører som profitører, og heller anerkjenne deres viktige plass i å løse de behovene velferdsstaten Norge møter.

3.3.2 Samstyringen mellom stat og næringsliv må styrkes

Tese én og tese tre peker i retning av at dersom SE skal kunne vokse videre og være med på å dekke framtidens velferdsbehov, må det skje en klar forbedring i samstyringen mellom stat og næringsliv. I dette spiller SE en viktig rolle for

³³ Stortinget. *Representantforslag om profitt i offentlig finansierte velferdstjenester*, ved Karin Andersen, Kirsti Bergstø og Snorre Serigstad Valen. 05.06.2015 URL: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2014-2015/dok8-201415-128/> Hentet 09.04.2018

³⁴ Stortinget. *Representantforslag om profittfri barnehage*, ed Audun Lysbakken, Mona Lill Fagerås og Solfrid Lerbekk. 10.10.2017 Hentet 09.04.2018 URL: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-018s/>

³⁵ Civita *Holdninger til private aktører i velferden* 26.06.2017 <https://www.civita.no/publikasjon/holdninger-til-private-aktorer-i-velferden> Hentet 09.04.2018

velferdssamfunnet fremover, ettersom det er bedrifter som aktivt søker å løse velferdsbehov.

Vi ser at sosiale entreprenører ofte søker å dekke nye behov som oppstår, mens staten i større grad fokuserer på å drifte de velferdstilbudene som allerede eksisterer. Dermed er det en overlapping i hvilket ansvar sosiale entreprenører og staten innehar i arbeidet med å dekke alle samfunnets behov. Denne overlappingen i ansvaret mener vi må tydeliggjøres og utarbeides dersom utviklingen av velferdsstaten skal fortsette, da SE er essensielt for en ønsket utvikling. Staten bør også legge til rette for at sosiale entreprenører blir gitt dette samfunnsansvaret, der de jobber målrettet mot å avdekke og løse nye behov som oppstår. Videre bør de i tillegg jobbe for å legge til rette for denne utviklingen, og heller fokusere på å drifte de største velferdsordningene som alt eksisterer på en effektiv måte.

Det offentlige burde derfor forsterke støtteordningene til sosialt entreprenørskap, omstrukturere ansvaret for sosialt entreprenørskap og tydeliggjøre hvordan det offentlige kan sørge for videre drift av fremtidens velferdsbehov. En god start vil være å opprette en egen organisasjonsform for sosialt entreprenørskap som kan forenkle reguleringen av slike initiativ.

Vi mener derfor at SE og det offentlige har et felles ansvar for velferdsstatens fremtidige utvikling, hvor begge er aktivt bidragende, men har ulike ansvarsområder.

Vedlegg

Spørsmålene stilt til aktørene vi har vært i kontakt med

- 1) Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?
 - Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?
- 2) Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?
- 3) Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?
 - A. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?
 - B. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?
- 4) Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?(Se regjeringens definisjon)
 - Lokalt/norsk eller globalt perspektiv
- 5) Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?
 - Hvis ja, hvorfor?
- 6) Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?
- 7) Hvis vi trenger det, kan vi kontakte dere på nytt med nye spørsmål? Får vi lov til å sitere deg dersom vi sender sitatsjekk? Har du tips til andre vi kan snakke med?

Intervju med entreprenørskapslinja på HSN (person 1)

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

- Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Sosialt entreprenørskap har alle elementer av entreprenørskap generelt i seg. Skille mellom sosialt og kommersielt e. går på målsettingen. I sosialt skal det å ivareta svake/vanskeligstilte grupper klart framgå og ha fokus i arbeidet. Også kommersiell virksomhet kan ha sosialt engasjement i form av IA-avtale og gaver til veldedige formål, men her er dette vanligvis ikke like framtrædende som hos sosiale entreprenører.

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Nettopp fordi svake/vanskeligstilte grupper blir tilgodesett.

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

- A. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?
Fordi verken næringslivet eller offentlig forvaltning klarer å dekke alle behov i samfunnet fullt ut.
- B. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

Lokalt/norsk eller globalt perspektiv

Vi har hatt flere studentbedrifter som har sosiale formål. Den enkleste varianten er å gi deler av overskuddet til veldedige formål. Å integrere vanskeligstilte er ofte vanskeligere å få til.

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

Omtrent like vanskelig begge deler, vil jeg tro.

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Studentbedrift er en læringsarena, ikke så mange av dem blir videreført som ordinære bedrifter. På institutt for sosialfag i Porsgrunn har vi eksempler på videreføring.

Intervju med entreprenørskapslinja på HSN (person 2)

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?
 - a. Jeg har ikke hatt så mye (som jeg har hatt lyst til) å gjøre med sosialt entreprenørskap, men jeg har hørt fra venner som jobber i Ferd sosiale entreprenører og Social start-up, at SosEnt brer om seg - jeg tenker kanskje det er i takt med den digitale utviklingen og delingsøkonomi at det blir lettere å regne inn på flere bunnlinjer.
2. Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?
 - a. I så fall mener jeg at sosialt entreprenørskap handler om å skape sosiale verdier i tillegg til de økonomiske.
 - b.
3. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?
 - a. Det handler om å skape et varm og inkluderende fellesskap - det er mange gode grunner til det.
4. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?
5. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Klisjé å si, men samfunnet står i endring - mer enn noen gang, konsekvensene av eldrebølgen tror jeg ikke vi har tatt ordentlig inn over oss. Vi lever snart til vi er 100, karrieren vår blir dermed lengre, maskinene overtar kanskje halvparten av jobbene våre, og alt dette betyr at vi må tenke annerledes, vi må tenke menneskelige verdier, utvikle det maskiner ikke kan; soft skills.
6. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?
 - a.
7. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?
 - a. Nei, dessverre.
8. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?
 - a. Hvis ja, hvorfor?
 - a. Dette vet jeg ikke, men personlig har jeg erfaring fra dette og opplevde at alle stod på rekke for å bidra til en god sak - vet ikke om det hadde vært slik dersom forretningsideen ikke var sosialt preget.
9. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Intervju med The Factory

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

- Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Sosialt entreprenørskap definisjon; At hovedfokuset er rettet for å gagne andre, og ikke søker kun profitt - altså utelukker ikke profitt, er en forretningsmodell som skal kunne være tjenbart, bare ikke her hovedfokuset ligger.

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Sosialt entreprenørskap er viktig for å få en balansegang, et komplett bilde; ikke alle er på jakt etter profitt. Det er jo tradisjon/ en filosofi/verdi bak å støtte non-profit, også for store selskap.

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

- A. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Myndighetene ikke så mye å si

- B. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

Næringslivet mer å seie, flere tiltak igangsatt, t.d. Katapult akselerator program; Nordea etc. Skiljer mellom social impact (engelsk omgrep) og sosial entreprenørskap.

Dei selskapa dei støtta var internasjonalt retta/internasjonale caser(mtp på løse norske velferdsproblem etc)

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

Det har vore ei økning dei siste åra i at fleire søkere(?) og kontakter står fram som sosiale entreprenører, ei tydelig økning for kvart år. Dei har drive i 3 år. Hovedsakelig bank-finans dei opererer med, men spurte om estimat og han tippet kanskje rundt 5 % er sosiale entreprenører.

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Intervju med Ferd

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

- Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?
Hundre/150 henvendelser hvert år på dette, men ganske konstant økning, med litt ikke noe glorie på SE-gründer
Viktig å dokumentere sosialt utbytte, blir produktet faktisk tatt i bruk til de sosiale formålene de ønsker
Mange gründerne har en samfunnsløsning de starter med, som gjerne er idealistisk.

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Ja absolutt reell forskjell til vanlig gründerskap.
Selskap som "bare" vil ha bunnlinje må likevel tenke hva som er konsekvensen sosialt
Ligger litt etter Europa og resten av verden

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

- A. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?
Ja har opplevd at politikere er positive. "hva kan vi gjøre?" ikke så mye, men så lenge dere sier det er positivt kommer vi langt.
Bevisste for å få SE med på tilskuddsordning
Velferdsstat ikke nødvendigvis en brems
Høy tillit til det offentlige i Norge vs Italia
Norge finner man områder der det ikke er godt NOK, mens i Italia starter man det første og eneste initiativet
- B. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?
Fler som kommer fra det offentlige også skaper de en løsning i næringslivet.
Folk godtar ikke at de får nei.

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

- a. Hvis ja, hvorfor?
I stor grad samme utfordringer
SE føler seg ensomme, for de setter agenda på et helt nytt felt der de ikke kan se til noen andre.
Men det å kunne se til andre i samme felt
Doble bunnlinjen, sikre resultater som igjen kan resultere i sosialt utbytte
Vanskelig når det private skal inn i det offentlige og komme med en løsning.
For de har en litt annen tilnærming

Intervju med Innovasjon Norge(IN)

IN hjelper bare 2% av gründere fordi de hjelper bare de som går inn i helt nye markeder eller skaper noe helt nytt i markedet(det kan være produktet, salgsform, logistikk kanal, hele forretningsmodellen egentlig)

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

Entydig ja at det blir fler med indre motivasjon – typisk for sosialt entreprenørskap
Fler som tar tak i samfunnsmessige utfordringer

Aktivitene rundt de som jobber i feltene forteller om økning i søknader til programmer og konkurranser angående SosEnt

Antall sånne miljøer som Ferd, SoSent og Reach for change

Trippel bunnlinje: People, Profit, Planet
Kvaliteten har økt blant de som starter opp.

Før var de bare sosialt engasjert til også dyktige på entreprenørskap

- Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Kommer ofte fra den sosiale siden, framfor en som kommer fra den entreprenørskaps-siden

Mer opptatt av likheter enn ulikheter.

Feltet SosEnt handler om å utvikle velferdsstaten på de områdene der hverken stat, næring eller frivillig dekker et sosialt behov som handler om mennesker.

2.Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

3 motivasjoner for gründerskap:

1. Ivrig/nerdette/idealistisk/løse problem
2. Ytre motivasjon(fame and riches)
3. Kul greie/hipt

3.Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

A. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Liten, men det er syning

Ikke noe eget oppdrag til Innovasjon Norge

Ikke egen selskapsform

Ikke systematisk tilnærming til SosEnt

Næringspolitikken har bidratt til innovasjon fokuset mtp SosEnt

Velferdsmodellen er at det offentlige skal ta seg av samfunnsoppgavene

Retorikken er jo at privatisering av velferdsgodene er negativt

Sammenligning med u-land der vi sier at det beste er at de lærer å hjelpe seg selv, men

her i Norge med tanke på velferd, så gir vi heller støtte enn oppdrar til Historieløst å tenke at velferd er statlig ansvar; Rus og sanitet, fra menigheter og frivillige

B. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

Samfunnsengasjementet hos eiere og bedriftsskapere er en del av kulturskapingen i Norge.

Samfunnsansvaret har ofte blitt bygd inn i næringslivstankene

Norge har ikke en egen selskapsform for sånne selskaper, se studie fra Sesam (høgskole) med noen institusjoner

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

De har det vanskeligere, for det er dårligere sammenheng mellom inntektskilde og bruker.

Vanskelig å skjønne beslutningsprosesser, hvem man skal samarbeide med, anskaffelse av partnere (skjønne hvem å alliere seg med)

Det finnes ikke bare én person som kan bidra til å finansiere, selv om det er gode løsninger etc.

Kanskje ikke så mye verre enn kommersielle bedrifter, for de leter kun etter næringslivsstøtte

Mens SosEnt kan søke med flere andre steder også mtp fond og støtteordninger

2 akser: personen, bedriftsutvikling

bed.utvikling: er det verdt å løse problemet? Klarer du å finne løsningene som markedet vil ha, ikke din egen ide? Klarer du se merverdien av å løse problemet ikke bare komme med egen løsning?

1. feil løsning
2. feil team
3. lite penger

egnethet over personen:

1. Nysgjerrig
2. Optimistisk
3. Ydmyk

Utrolig krevende reise, som krever indre motivasjon for å gjøre livet bedre for andre.

Intervju med Matsentralen Rogaland (T. J. Bredenbekk)

Hans reise fra privat til sosialt initiativ

Utdannet med bank og finans, jobbet i Norge og utlandet, f.eks. American Express

Døtre som var vernepleiere

Tur til Paraguay , "wrecked my heart"

Så BI med prosjektledelse

Hjerte for Sandnes, samarbeide med evangeliesenteret som sa at det verste er ikke å få de rusfri men å få de tilbake i samfunnet

Aktivitet for de som har vært på rusbehandling og nettverk av nye mennesker som er fri fra alkohol

Aktivitet/arbeidstreningsplasser/arbeidsplasser

Frelsesarmeen og Hjerte for Sandnes drev med matutdeling i respektivt SVG og Sandnes

355.000 tonn mat i Norge – 20 milliarder kroner - Fullgod mat(skavank) – Dato -

Produsent, grossist og butikk

Hva gjorde at du byttet fra næringslivet til sosialt arbeid?

Møte med næringsutvalg – ordfører, vara, leder største parti (Høyre)

presentere løsningene og de måper

De vil legge alt til rette for at dette skal gå, selv om de ikke bare kan gi et bygg. De heier på saken og ser hva det gjør for byen. De ser at dere dekker et behov som det offentlige ikke kan gjøre.

Matsentralen har ikke lov til å ta penger

Bærekraften må i så fall være det å kunne gi arbeidsplasser til de samme som ville fått mat derfor. Annen type SosEnt som de arbeidsplassene vil kunne gå utifra. Det vil

Mye jobb på fundraising, bruke det gamle nettverket.

Fantastisk reise fra privat til sosialt

Intervju med NORSELAB

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

Etter vår vurdering har det vært en positiv utvikling innenfor sosialt entreprenørskap (SE) i Norge. Tradisjonelt har vi ikke hatt et så stort behov for dette i Norge, da vi har en meget godt utviklet velferdsstat og der f. eks. NAV har tatt hånd om mye. I de senere år har imidlertid regjeringen satt i gang initiativer for å øke sosialt entreprenørskap. I næringslivet har særlig Johan Andresen i Ferd hatt en filantropisk tilnærming til sosialt entreprenørskap. Om jeg ikke tar feil er vel omtrent halvparten av SE i form av selskaper (AS'r) eller med en form for kommersiell tilnærming og andre halvparten i frivillige organisasjoner.

a. Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Vi legger først og fremst arbeid for inkludering (sosialt, jobb og skole) i begrepet SE. Men et litt bredere perspektiv, så er vel hensikten med SE å løse et sosialt eller samfunnsproblem gjennom etablering av en virksomhet der man tar i bruk forretningsmessige metoder.

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Nettopp fordi man vil kunne få sysselsatt personer som faller utenfor samfunnet og dermed vil den samfunnsøkonomiske gevinsten være enorm. Litt tabloid sagt, så går en person fra å være en belastning for samfunnet til å være en bidragsyter.

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

a. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Myndighetstilrettelegging og påvirkning primært fra angloamerikanske og søreuropeiske trender.

b. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

I tillegg tror jeg det er en økende bevissthet i næringslivet på at den velferdsmodellen vi har i Norge kanskje kan bli utfordret på sin bærekraft over tid og at næringslivet dermed også vil bidra.

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap? Nei

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

Ja det vil jeg tro. Men jeg tror det vil bli stilt større krav til at det skal være kommersielt selvgående uten betydelig subsidiering.

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Våre virksomheter har ikke et uttalt mål om å jobbe med SE. Men det er veldig spennende det Ferd jobber med innenfor SE. Selv Om det er med et kommersielt motiv har et av våre selskaper, Qlearsite, jobbet frem løsninger for bedrifter for å kunne analysere grad av inkludering, likestilling, etc.

Intervju med NTNU Accell

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

a. Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Alt kan brukes til noe nyttig eller det kan brukes til noe mer trivielt som underholdning

Vi definerer grenser og vi definerer bruken

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Sosialt entreprenørskap er at du endre situasjonen til flere individer

De gjør det fordi de har sett teknologien funker og kan mye research om en teknisk løsning

Grunnleggende at de ønsker å bringe endring

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

a. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

De har jo begrenset med midler, og det er ingen lovverk om støtte til SE

Innovasjon Norge gir sosialt og ikke sosialt

Mye prosjektbasis i det sosiale, og mange (22B, HomeStart) blir avsluttet når det er på vei til å bli bra for da er støtten over

b. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

Ikke bidratt med så mye. Investorer kommer når det er avkastning

De kommer når det er reell nytte for de eller deres kunder

SE må ha forretningsmodell der de har reelle kunder, som kan finansiere vekst og involvere de gruppene som ikke betaler selv

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

Nei ikke tall

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

Ja, 95% tenker ikke salg fra begynnelsen av

Forutsettes at det er en profitt. Penger er middel til å nå målet. Hvis ikke vil de gå konkurs

Pitchen er såpass viktig del av å selge

Eller skal de være NGO, men da må de over på "fundraising"

Mange fokuserer så mye på impact at de glemmer bedriftsmodellen og profitt(bærekraftighet)

Sliter med å få finansiering og sliter med å skaffe seg betalende kunder, trengs for å komme lenger enn prototype,

De sosiale kundene har lite eller ingen ressurser til å være kunder selv.

Finne en modell som kan generere penger og støtte det ideelle målet.

Hvem skal i så fall betale for de som ikke kan betale?

Ofte i 3.verden så er ikke det offentlige en troverdig partner i det hele tatt

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Exeris, picterus(slitt med finansiering men holdt på i ¾ år)

Intervju med SOCentral

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

a) Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Økt fokus på gründerskap generelt,

Fokus på bærekraft

større bredden i det folk jobber med det, utenforskap(utenfor skole), barn og unge, inkludering, miljø/klima er eksempler på klassiske tema innen sosial entreprenørskap

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

Fordi hovedformålet er å løse det samfunnsproblemer, bærekraftig i kjerneproblemet. Dette er ikke bare tilskudd i gründerskap, men løser behov som ikke finnes i marked og løsninger til eksisterende problemer (Eks offentlig sektor). Sosial entreprenørskap er eks ikke produkter i forbruker marked

Hvem eier problemet og tar regningen? Offentlig er silobasert og vanskelig å si hvem som skal ta kostnadene pga strukturen. Mange starter problemstilling med å anta at offentlig sektor skal ta regningen, dette er ikke nødvendig gunstig. For man må ikke kun anta dette, men kjenne til kommuneplaner og agenda for å kunne være relevant. Man må ha Toveis kommunikasjon.

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

a. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Fortsatt en vei å gå, se rapporter fra tidligere. Eks på tiltak: tilskudd ordninger konkret tiltak som har blitt gjort (for sosial kmd departementet har initiative på kmmunefronten (veier til samarbeid)

b. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

Det har skjedd en endring i det siste årene, fra samfunnsansvar mentalitet og næringslivet gir pro bono tjenester gratis/gi penger til "veldigheidsprosjekter", status nå er at flere er interessert i partnerskap "vi jobber å løse det samme" (kjøpe tjenester) styrke kompetanse og branding. Vi er fortsatt i en tidlig fase.

Eks på vellykket prosjekter:

Pøbelprosjektet kjøpt opp av et selskap

Unikus -Ansette folk med Asperger, IT selskap

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap? Se rapportene med argumentasjon med hvorfor de har valg metoden

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

Mange vil hevde det. Fordi man skal styre både sosial og økonomisk verdi, samsvarer ikke disse to alltid og resulterer at man må balanse mellom de to. Det er mye forskning på at bærekraft bedrifter er de som gjør det best. Bærekraft er en konkurransefortrinn

Intervju med Tøyen Startup Village

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

Eit symptom av samtida. Generelle trekk, kanskje flåsete å si, men mer samvittighetsfullt samfunn? Sosiale verdien kommer fram, særlig her på Tøyen er det relevant med området sin populasjon, og har en plattform som er tilgjengelig for alle

a. Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Har heller lite kompetanse på området. Egne tanker går i en heller drøy definisjon, der gründer gir verdi tilbake til samfunnet. Lokalmiljøet drar nytte av det og det har en sosial verdi, som er den primær drivkraften. Ikkje nødvendigvis profittmaksimering.

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerkap?

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

a. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Se punkt 1

b. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründerne/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap?

Lokalt/norsk eller globalt perspektiv

Veldig grovt estimert, men kanskje halvparten på huset driver med sosialt entreprenørskap, men da trekker til dømes Too Good To Go og NyBy opp i antall ansatte (ellers mange enkeltpersoner)

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

To Good To Go, har vokst veldig og ansatt flere, samt NyBy. Begge vokst ekstremt siste året, Nyby outsource bl.a.

Intervju med Validé

1. Hvilke tanker har du om utviklingen en har sett de siste årene innenfor sosialt entreprenørskap?

a. Hva legger dere selv i sosialt entreprenørskap?

Ja jeg tror det blir mer. Norge har nok, vi trenger ikke mer ting, men den neste generasjonen tenker mer på miljø og idealistisk

Går i amerikansk retning der det private skal ordne mer opp i problemene våre, noe som legger mer til rette for SE. Supplement til det offentlige

Kan vi definere SE som de som tar ut profit også? Nei

Hvilken rolle spiller "gråsoner"[mtp SE eller ikke] bedriftene?

Avtalen en god måte å regulere bruk i motsetning til offentlig som gir gratis

Ja veldig mye samfunnsnyttige behov dekkes i profit bedrifter, mye med miljø og olje

Alt som selges dekker jo tross alt et behov

2. Hvorfor er sosialt entreprenørskap et viktig tilskudd til "vanlig" gründerskap?

a) Idealisk tanke. b) Åpent spillerom. c) Motivasjonen er at det er "noe som ikke fungerer og eksisterer"

Forskjellen er: her vil vi bidra til et bedre samfunn. Større grad av sponsoring trengs. De blir like avhengig av profit

Kan ikke ha vedtekter - Rimelig forhold til lønnsnivå - mulighet for å ta ut lønn blir mindre

3. Hvorfor har sosialt entreprenørskap har vokst fram?

a. Hvilken rolle har myndighetene hatt i den utviklingen?

Det offentlige begynner å dra det fram som en innretning til utvikling

Ikke nødvendigvis aktør men er med på det som skjer, uten å gå i spissen

Med ny regjering har dette fått mer tid i taler og mer støtte

Tankegang: "Staten skal løse det ikke vi"

b. Hvilken rolle har næringslivet hatt i den utviklingen?

Europa har mer SE

Med mer privatisering ser vi at SE øker, fordi da tar det offentlige mindre ansvar

Positive at enkeltmennesker tar ansvar

Det negative er at det blir ikke et felles ansvar

4. Har dere tall på hvor mange av deres gründere/oppstartsbedrifter som driver med sosialt entreprenørskap? 3 av 60/70 pr år

5. Er det lettere eller vanskeligere å starte opp innen sosialt entreprenørskap?

a. Hvis ja, hvorfor?

For mye idealisme og for lite penger, vanskelig å søke offentlige.

For lite fra næringslivet, CSR mest for å få noe på papiret

Finne sponsorer er vrient - Har du tid og passion, det er avgjørende

de fleste vellykkede gründere har en ideell tanke – skal du klare å holde ut i en heftig oppstart må du ha en passion for at dette skal ut

De fleste tenker at dette kan være et fornuftig produkt/tanke om hva dette vil gjøre for samfundet

6. Hvilke bedrifter har dere hatt i deres sfære som har drevet og lyktes med sosialt entreprenørskap?

Eksempelvis: Peder Veen (TDVeen – samfunnssentralen 600.000 i kapital), Tor Jan Bredenbekk

Offer til kriger